

Rapport avseende samråd kring IPS

Samverkan mellan Förvaltningen för funktionsstöd, Arbetsmarknad och vuxenutbildning och Socialförvaltningarna

2025-04-30

Innehåll

1	Bakgrund.....	3
2	Uppdrag.....	4
3	Genomförande	5
4	Omfattning av målgrupp	5
5	Befintliga insatser riktat till behovsgruppen	5
5.1	Individual placement and support, IPS	5
5.2	Supported Employment, SE	6
6	Omvärldsbevakning	8
7	Styrmodellens användbarhet.....	8
8	Rekommendationer	9

1 Bakgrund

En utredning om aktivitetshusens hemvist var ett uppdrag i Göteborgs budget 2022. I samband med att det uppdraget redovisades i Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning den 26 september 2023, beslutade nämnden att ge förvaltningen ett följduppdrag angående IPS (Individual placement and support); ”Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ger förvaltningen i uppdrag att samråda med berörda förvaltningar kring IPS-metodens innehåll och tillgängliggörande för aktuella målgrupper i staden med målsättning att utveckla och förbättra metoden.”¹

Detta ärende har en koppling till ett ärende om arbetsrehabiliteringens hemvist som också var ett uppdrag i Göteborgs budget 2022.

I Uppdraget om Arbetsrehabiliteringens organisatoriska hemvist deltog Arbetsmarknad och vuxenutbildning, Socialförvaltningarna i Göteborgs stad samt samordningsförbundet Finsam Göteborg. Mål med det arbetet var att individer med behov av arbetsrehabiliterande insatser ska ha tillgång till individanpassade insatser samt att fler individer ska få likvärdig tillgång till insatser över staden.

Resultatet av ovanstående arbete finns dokumenterat i ett styrande dokument för området; Göteborgs Stads anvisning för styrmodell om arbetsrehabiliteringens hemvist.² I den finns tydliggjorda gemensamma principer, ansvarsområden och forum.

Under arbetet med arbetsrehabiliteringens hemvist identifierades att Förvaltningen för funktionshinder också arbetade med delar av behovsgruppen. I uppdraget om Aktivitetshusens hemvist konstaterades också behovet av ett vidare gemensamt arbete.

Rekommendationer avseende IPS från utredningen Aktivitetshusens organisatoriska hemvist:

”Att utreda stadens IPS verksamhet ytterligare och se över:

- Riktlinjer för vad IPS är och ska vara framåt i Göteborg (runt metodmätning, arbetsspecialister, målgrupper etc).
- Hur IPS kan vara tillgängligt för alla som är i behov av IPS oberoende av bostadsadress
- Hur man kan förbättra ledningen av stadens IPS verksamhet på så väl kort som längre sikt
- Om det behövs en samlad arena för målgruppen. Ska närhetsprincipen styra eller ska de olika verksamheterna vara riktade till olika målgrupper för att bättre kunna nå de målgrupper man missar idag, till exempel ett aktivitetshus för unga, eller för de som är nära försörjning genom arbete eller utbildning.

---

¹ Protokoll NAV 20230926.pdf

² Göteborgs Stads anvisning avseende styrmodell för arbetsrehabiliteringens hemvist

- Hur Arbetsmarknad och vuxenutbildnings roll ska se ut i processen utifrån kompetens och ingång till arbetsgivare och Arbetsförmedlingen.
- Arbetsspecialisternas organisatoriska hemvist och hur dagens organisation påverkar deras möjlighet att genomföra sitt uppdrag.”

Vidare utvecklingsarbete behöver ta hänsyn till styrmodellen för arbetsrehabiliteringen med ansvarsområden, roller och forum. Genom att följa strukturen i det arbetet kan det också finnas möjlighet för deltagarna att ta del av Arbetsmarknad och vuxenutbildnings utbud

2 Uppdrag

Samråd kring metodens innehåll och tillgängliggörande har varit i fokus i uppdraget från nämnden. Metoden är fastställd av Socialstyrelsen så utveckling och förbättring av själva metoden har inte varit aktuellt. Fokus har snarare legat på att samråda om tillgängliggörande av IPS och andra lämpliga metoder.

Då det är andra förvaltningar än Arbetsmarknad och vuxenutbildning som arbetar med IPS, har dessa liksom Samordningsförbundet Finsam Göteborg involverats i detta arbete. Arbetsmarknad och vuxenutbildning har, liksom i arbetet med arbetsrehabiliteringens hemvist, haft en samordnande roll.

Arbetet har breddats något för att omfatta en, för förvaltningarna gemensam, behovsgrupp som kan vara i behov av IPS eller andra typer av utökat stöd; individer inom socialpsykiatriområdet /samsjuklighet som kan bli självförsörjande via arbete eller studier. Individerna har ersättning/insats från socialförvaltningarna (försörjningsstöd eller vuxen), insats från Förvaltningen för funktionsstöd eller ersättning från Försäkringskassan.

Utöver det finns en stor grupp människor, enligt Finsams rapport från 2023, som saknar ersättning, men som kan behöva en IPS insats.³

Syftet med genomfört arbete har varit att förtydliga ansvarsförhållande mellan parterna avseende styrning och operativt utförande kring rehabilitering och habilitering för målgruppen, samt var samverkan ska ske och på vilket sätt. Målsättning i arbetet har varit att individer ska komma ut på den ordinarie arbetsmarknaden. Målsättningarna från arbetsrehabiliteringens hemvist om individanpassade insatser, samt att fler individer ska få likvärdig tillgång till insatser över staden, ligger också som grund för arbetet.

Uppdraget har inneburit att uppskatta omfattning av definierad behovsgrupp och analysera om gemensamma principer, ansvarsområden och forum i styrmodellen för arbetsrehabiliteringens hemvist kan användas även för denna

---

³ Rapport 2023 Finsam Göteborg

behovsgrupp. Arbetet har även innehållit hur förvaltningarna kan samverka inom ramen för IPS-metoden.

3 Genomförande

Uppdraget har genomförts från maj 2024 till mars 2025. Uppdraget har haft en styrgrupp med representanter från Förvaltningen för funktionsstöd, Socialförvaltningarna och Arbetsmarknad och Vuxenutbildning. En arbetsgrupp med representanter från förvaltningarna samt Samordningsförbundet Finsam Göteborg har också funnits. Organisatoriska förändringar i flera av förvaltningarna, i kombination med att uppdraget endast varit riktat till en förvaltning, har påverkat förutsättningarna med att starta upp och genomföra arbetet. Representationen från berörda verksamhetsområden har också varierat med anledning av detta.

4 Omfattning av målgrupp

Omfattningen av behovsgruppen har inte gått att säkerställa men det finns uppskattningar i flera underlag från RISE⁴ och GR⁵ som pekar på att finns en stor differens mellan omfattningen av behovsgruppen jämfört med omfattningen av befintliga insatser.

Behovsgruppen uppskattas i underlaget från RISE (från 2022) till 8900-10400 personer som skulle kunna ha behov av insatser från kommunen i form av t.ex. IPS eller enklare form av stöd. I GR:s rapport från samma period beskrivs att omkring 3000 personer av de som är registrerade i Göteborgs stads förvaltningar har behov av någon typ av insats.

Omkring 450 personer fick under 2024 IPS-insatser varav 350 personer fick insatser från Göteborgs stads verksamheter.

5 Befintliga insatser riktat till behovsgruppen

5.1 Individual placement and support, IPS

IPS (Individanpassat stöd till arbete) är en arbetslivsinriktad rehabiliteringsinsats för personer med funktionsnedsättning, särskilt de med psykisk funktionsnedsättning. Det är en variant av Supported Employment (SE) som utvecklades i USA på 1980-talet och introducerades i Sverige på 1990-talet. IPS skiljer sig från SE genom att insatsen är integrerad med det

---

⁴ Uppföljning av IPS-verksamhet med fokus på resurseffektivitet och hälsoutfall: RISE 2023-08-25

⁵ Inventering personer med psykiska funktionsnedsättningar 2022. Psykiatrisamordningen Gbg's Stad samt FoU GR 2022

psykiatriska och/eller det sociala stödteamet, samt att insatsen inom IPS inte är tidsbegränsad. Metodarbetet inom IPS bygger på 8 principer:

- 1) Lämpligheten baseras på deltagarens vilja att arbeta
- 2) Deltagarens egna preferenser, intressen och val är viktiga och styr processen
- 3) Konsultation och vägledning i ekonomi och försörjning erbjuds till alla
- 4) Vanligt lönearbete är målet
- 5) IPS är en integrerad del i det psykiatriska arbetet (teamarbete)
- 6) Sökandet efter arbete inleds snabbt
- 7) Jobbcoachen bygger relationer med företag och arbetsplatser
- 8) Individuellt anpassat stöd utan tidsbegränsning

Målet med IPS är att ge individanpassat stöd och vägledning för att hjälpa personer att hitta och behålla arbete på den öppna arbetsmarknaden. Metoden fokuserar på att hitta rätt arbete och arbetsplats som passar klientens motivation och intressen, i stället för omfattande arbetsträning eller bedömning av arbetsförmåga. IPS-insatsen ges så länge och så ofta som klienten behöver den och kräver viss utbildning i metoden för de yrkesgrupper som arbetar med stöd till personer med funktionsnedsättning. IPS rekommenderas i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och stöd vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd, missbruk och beroende, samt ADHD och autism. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har kommenterat IPS och visar att personer med psykisk funktionsnedsättning som får IPS har större chans att få anställning på den öppna arbetsmarknaden jämfört med vanlig arbetsrehabilitering. Effekten av IPS verkar vara likartad i olika länder, trots skillnader i välfärdssystem och arbetsmarknad.⁶

Det finns tre verksamheter som arbetar uttalat med IPS inom Göteborgs stad.

- Förvaltningen för funktionsstöd – Socialpsykiatri, IPS teamet (metodansvariga)
- Socialförvaltningen Hisingen, IPS Vuxengruppen -AME
- Socialförvaltningen Centrum, IPS Behandlingsgruppen

Det finns också ett nyligen startat ESF-projekt i Socialförvaltningarna Nordost och Sydväst, ReCharge, som planerar att arbeta med IPS för behovsgruppen som har skadligt bruk och beroende.

5.2 Supported Employment, SE

Eftersom IPS är en SE metod så finns flera likheter. Det som skiljer är att IPS alltid arbetar med en integrering i stödteamen samt följer upp metoden genom handledning samt programtrohetsmätningar.

---

⁶ SBU Kommenterar
Rapport 2020_10
Publicerad: 21 oktober 2020

SE (Supported Employment) består av 5 steg:

Steg 1 Överenskommelse med klient

Steg 2 Yrkesprofil

Steg 3 Jobbsökarfas/Hitta arbete

Steg 4 Arbetsgivarengagemang

Steg 5 Stöd på och utanför arbetet.

Det finns fyra verksamheter som arbetar ”IPS-inspirerat” eller med metoden Supported Employment (SE).

- Förvaltningen för funktionsstöd - Daglig verksamhet (SE)
- Socialförvaltningen nordost, Arbetsliv och hälsa (SE)
- Socialförvaltningen sydväst, Vamos
- Arbetsmarknad och vuxenutbildning, CFA och Startsträckan

Dessa metoder är inte lika omfattande som IPS och ingen programtrohetsmätning utförs. Av den anledningen är det svårt att få en överblick hur SE-verksamheterna jobbar med metoden.

I Göteborg arbetar även VGR med IPS; IPS AIR och Specialistpsykiatri vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset. I Göteborg arbetar även Samordningsförbundet Finsam Göteborg med SE (tidigare definierat som IPS).

Insatser riktade till behovsgruppen i Göteborgs stad varierar alltså i omfattning och innehåll. Det finns inte heller samstämmighet i tillämpning, organisering eller styrning. Avseende verksamheter som arbetar med metoden IPS, som har tydliga nationella riktlinjer, saknas det strukturerad gemensam styrning och samordning. Till exempel finns det utsedda metodansvariga, som är placerade på Förvaltningen för funktionsstöd, men det finns inte gemensamma krav att dessa ska användas för att stödja befintliga eller kommande IPS-verksamheter.

IPS-insatser i Göteborgs stad arbetar en mot en, alltså att en arbetsspecialist (benämning på personal i IPS-verksamheter) arbetar med alla moment för att stödja individen på vägen till ett arbete. Det gör att Arbetsmarknad och vuxenutbildnings resurser och kompetens inte nyttjas och att etablerade samverkansstrukturer med externa parter såsom Arbetsförmedlingen inte heller kan nyttjas.

Resultatet av de brister som finns resulterar i suboptimering. Utöver suboptimering gör den ojämna fördelningen av resurser i staden att insatser till behovsgruppen blir ojämnt riktade. Målen om att insatser ska vara individanpassade samt att fler individer ska få likvärdig tillgång till insatser över staden uppnås därmed inte.

6 Omvärldsbevakning

På nationell nivå saknas riktlinjer eller krav på att kommuner ska erbjuda särskilda metoder. En omvärldsbevakning avseende vilka metoder som används i ett antal andra kommuner har genomförts. Den visar att det inte finns en samstämmighet varken i tillämpning, organisering eller styrning. Det finns dock några principer och erfarenheter som bör tas tillvara:

- Att lämpliga metoder för målgruppen kan vara IPS, IPS Lite (en tidsbegränsad insats med 9 månaders jobbsökande och 4 månaders stöd efter jobbets start), samt SE och SEd (supported education)
- Att det behöver finnas en sammanhållen struktur, styrning och samordning av metodanvändning för att skapa en likvärdighet
- Att metoden IPS ska utgå från Socialstyrelsens nationella riktlinjer och endast rikta sig till individer med behandlingskontakt i Hälso- och sjukvården.

7 Styrmodellens användbarhet

De identifierade bristerna i nuläget och omvärldsanalysens rekommendationer om sammanhållen struktur, styrning och tydliga ansvar för insatser för behovsgruppen, aktiverar frågan om styrmodellen för arbetsrehabilitering kan användas även för denna behovsgrupp.

En första analys visar att de gemensamma principerna är användbara i relation mellan Arbetsmarknad och vuxenutbildning och Förvaltningen för funktionsstöd.

Ansvarsfördelningen mellan socialförvaltningarnas vuxenavdelningar och Förvaltningen för funktionsstöd baseras på målgruppsindelning av individen. Försörjningsstödet ansvarsområden i styrmodellen går därför inte att applicera på Förvaltningen för funktionsstöd och socialförvaltningarnas vuxenavdelningar i dagsläget. Det krävs att vidare dialog förs för att få en gemensam förståelse och struktur, samt att utveckling sker kring hur ansvaret ska omsättas i praktiken och hur samverkan ska ske.

Avseende forum går de delvis att använda. Det strategiskt styrande forumet Samordning- och beredningsgruppen (SoB) kan utökas med representanter från samtliga Socialförvaltningarnas Vuxenavdelningar. En operativ grupp, som finns i styrmodellen, behövs. Den skulle dock behöva vara en annan konstellation, åtminstone initialt, än den som togs fram utifrån arbetsrehabiliteringsuppdraget, eftersom den är kopplad till socialtjänstens försörjningsstöd. Även en analysgrupp behövs, antingen genom att utveckla den befintliga analysgruppen eller skapa en ny.

Om styrmodellen används även för denna behovsgrupp skulle frågan om samverkan inom ramen för IPS-metoden kunna lösas.

8 Rekommendationer

För att nå målen om individanpassade insatser samt att fler individer ska få likvärdig tillgång till insatser över staden behöver arbetet fortsätta. Då den nya socialtjänstlagen samt arbetet i den nyligen tillsatta delegationen om samsjuklighet ⁷ även omfattar förebyggande insatser, finns det ytterligare incitament för att stärka upp insatser riktat till den identifierade behovsgruppen.

Då det befintliga uppdraget endast är riktat till en förvaltning behöver ett vidare förtydligat uppdrag ges till samtliga berörda förvaltningar och Samordningsförbundet Finsam Göteborg behöver fortsatt inkluderas.

Strukturen för styrning och genomförande av detta arbete med styrgrupp och arbetsgrupp bör lämpligen vidhållas men representationen behöver utökas så att samtliga verksamhetsområden deltar.

- Det vidare förtydligade uppdrag till samtliga berörda nämnder och där Samordningsförbundet Finsam Göteborg inkluderas bör vara:
- Att arbeta vidare med att förtydliga ansvarsfördelning och samverkan kopplat till det. I det ingår hur verksamheterna ska bidra med sina kompetenser för att individen så få bästa möjliga stöd.
- Att fastställa forum för samverkan på strategisk (SoB) och operativ nivå (ny grupp) samt analysgrupp
- Att verksamheter som arbetar med IPS utgår från Socialstyrelsens nationella riktlinjer och riktar sig till individer med behandlingskontakt via Hälso- och sjukvården
- Att det övergripande ansvaret för IPS organiseras under en huvudman, antingen att all verksamhet utförs av huvudmannen eller att denna ansvarar för samordning av verksamheten
- Att inkludera IPS-verksamheter kopplat till personer med skadligt bruk och beroende då även denna grupp är omnämnda i de nationella riktlinjerna vilket gör att verksamheterna bör inordnas i samma strukturer.
- Att komma med förslag kring hur staden kan möta de behov av insatser som finns hos behovsgruppen, samt personer i beroende.
- Att ta fram en sammanhållen struktur, styrning och samordning av metodanvändning för att skapa en likvärdighet.
- Att se över möjligheten att skapa en ingång för behovsgruppen till Arbetsmarknad och vuxenutbildning (idag endast via försörjningsstöd och arbetsmarknadsanställning).

---

⁷ delegation med uppdrag att genomföra en reform av samhällets insatser för mer samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet i form av beroendeproblematik och psykisk ohälsa.

Kvar att hantera från utredningen om aktivitetshusens organisatoriska hemvist är också:

- Om det behövs en samlad arena för målgruppen. Ska närhetsprincipen styra eller ska de olika verksamheterna vara riktade till olika målgrupper för att bättre kunna nå de målgrupper man missar idag, till exempel ett aktivitetshus för unga, eller för de som är nära försörjning genom arbete eller utbildning.
- Hur arbetsmarknad och vuxenutbildning roll ska se ut i processen utifrån kompetens och ingång till arbetsgivare och Arbetsförmedlingen.
- Arbetsspecialisternas organisatoriska hemvist och hur dagens organisation påverkar deras möjlighet att genomföra sitt uppdrag.

Arbetsmarknad och vuxenutbildning

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: arbetsmarknadvuxenutbildning@arbvux.goteborg.se

